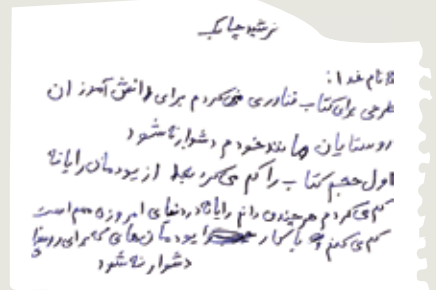
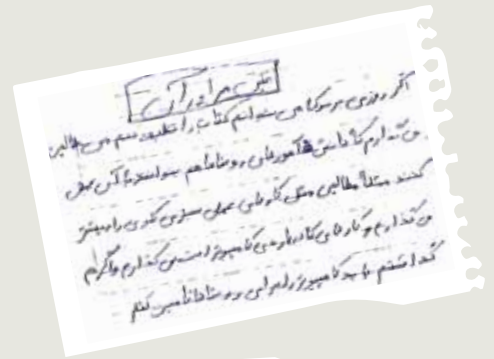

مؤلف کتاب خود باشید!

دانش آموزان گفتند که رایانه و اینترنت ندارند تا دو پودمان کتاب کار و فناوری را در این زمینه به درستی فرا بگیرند. از این رو، این سؤال مطرح شد که: «اگر قرار بود شما کتاب کار و فناوری را تألیف کنید، چگونه آن را می‌نوشتید؟» پاسخ‌های دریافتی بسیار جالب و قابل تأمل بودند.

مدرسه کشاورزی

موضوع: توجه به موقعیت بومی دانش آموزان در درس کار و فناوری؛
 بررسی شرایط کارآفرینی و اشتغال در محل زندگی
هدف: آشنایی با مراحل کاشت، داشت و برداشت محصول
شیوه: کاشت نهال‌هایی به کمک گروه‌ها در حیاط مدرسه؛ داشت محصول با مسئولیت دانش آموزان

مقدمه

در عصر امروز، نیاز جدی گرفتن مهارت‌های دستی، بیش از گذشته احساس می‌شود. زیرا حتی دیگر در خانواده‌ها، بیشتر کارها به صورت مجازی و ماشینی انجام می‌شوند. اگر فعالیتی هم انجام شود، جنبهٔ تصنعی آن بیش از طبیعی بودن آن است. به همین خاطر، تأکید می‌کنیم درس‌های مهارتی مانند کار و فناوری و هنر جدی گرفته شوند و به صورت عملی کار شوند. البته اگر قرار باشد به صورت عملی کتاب را آموزش دهیم، متوجه می‌شویم که حجم آن برای یک سال تحصیلی خیلی زیاد است. اگر هم قرار باشد برای به پایان رساندن کتاب به آموزش نظری پردازیم که نقض غرض کرده‌ایم. اشکال دیگر، تناسب نداشتن مطالب کتاب با موقعیت جغرافیایی شهرها و روستاهای ایران است؛ در حالی که کشور زیبای ما، به سبب گستردگی جغرافیایی، آب و هوا، قومیت و فرهنگ‌های متفاوتی دارد.

برای نمونهٔ اجرای تدریس این کتاب، به روستای اسلام‌آباد سفر کردیم. پیشهٔ اصلی ساکنان این روستا کشاورزی است. خرما و نارنج بهترین محصولات این روستا هستند. فناوری به شکل مرسوم در آنجا رونقی ندارد. بنابراین، آموزش واقعاً به صورت غیرکاربردی و نظری انجام می‌گیرد.

سند برنامهٔ درسی ملی، صفحهٔ ۲۹

حوزهٔ کار و فناوری شامل کسب مهارت‌های عملی برای زندگی کارآمد و بهره‌ور و کسب شایستگی‌های مرتبط با فناوری و علوم وابسته، به‌ویژه فناوری اطلاعات و ارتباطات، جهت تربیت فناورانه و زندگی سالم در فضای مجازی و نیز آمادگی ورود به حرفه و شغل در بخش‌های مختلف اقتصادی و زندگی اجتماعی است.

کار تیمی یا کار گروهی (بازی گرگم به هوا یا فوتبال)
 برای تمام بازی‌های دسته‌جمعی باید کار گروهی بلد باشیم، اما کار گروهی در برخی بازی‌ها مانند فوتبال به شکلی است که نقش افراد گروه با هم متفاوت است؛ برعکس بازی‌هایی مانند گرگم به هوا که در آن‌ها همه افراد گروه نقش یکسانی دارند. به‌طور کلی در کارهای گروهی نوع خاصی از کار گروهی را داریم که به آن کار تیمی می‌گوییم. تیم هم یک گروه است که در آن نقش و مسئولیت افراد گروه، با توجه به توانمندی‌هایشان، متفاوت از هم تعریف می‌شود.

آقای عباسی، معلم توانمند و باتجربه کار و فناوری دبیرستان حافظ، از موقعیت بومی روستا به بهترین نحو استفاده کرده است و با توجه به فضای بزرگ حیاط مدرسه و توانایی بچه‌ها در کشاورزی، به کمک ایشان نهال‌هایی در حیاط کاشته است. بخشی از باغچه مدرسه نیز به کاشت سبزی اختصاص یافته است. به‌نظر می‌رسد در اکثر مدارس شهرستانی کشور، با توجه به وسعت فضای حیاط مدرسه، این امکان وجود دارد. کافی است معلم زمانی از کلاس کار و فناوری را به آن بپردازد.

فعالیت‌ها به‌صورت گروهی انجام می‌شوند. بنابراین، یک بخش از ارزشیابی به‌صورت گروهی و بخشی دیگر فردی است. با توجه به اینکه بیشتر بچه‌ها با اصول کشاورزی آشنا هستند، پیشنهاد می‌شود قبل از آغاز درس، ارزشیابی مقدماتی صورت گیرد و نتیجه آن در پوشه کار آن‌ها ثبت شود. سپس دانش‌آموزان بر حسب توانایی‌هایشان در گروه‌ها تقسیم شوند. برای کارهای عملی بهتر است گروه‌های ناهمگن تشکیل داد. اگر همه اعضای یک گروه قوی یا ضعیف باشند، کارایی گروه پایین می‌آید و برعکس، اگر در گروه‌ها از انواع توانایی‌ها استفاده شود، یادگیری جمعی شکل می‌گیرد و مسئولیت یاددهی - یادگیری بین همه دانش‌آموزان تقسیم می‌شود.

وظیفه مهم معلم در اینجا، نظارت دقیق در پخش مسئولیت بین اعضای گروه است. ارزشیابی گروهی، انگیزه بچه‌ها را در انجام دقیق این مسئولیت بالا می‌برد. بنابراین، قبل از شروع هر جلسه باید ملاک‌های ارزشیابی به اطلاع بچه‌ها برسد.

تکلیف خانه

- با ظرفیت بسیار بالایی که بچه‌های روستاها در کشاورزی دارند، دو پیشنهاد عملی می‌توان داد:
 - با هماهنگی اولیا، بخشی از امور کشاورزی در خانه به بچه‌ها سپرده شود و نتایج آن به شکل گزارش در کلاس خوانده شود.
 - بچه‌ها در حل مسائل و مشکلات کشاورزی در روستای خود سهیم شوند؛ مسائلی مثل آفت‌زدایی و شناخت نژادهای خوب گیاهی.

تذکر

مراحل کاشت، داشت و برداشت محصول را نمی‌توان در یک یا دو جلسه انجام داد. این فرایند زمان‌بر است. بنابراین، مراحل انجام کار را توضیح می‌دهیم. معلمان عزیز می‌توانند بر حسب شرایط موجود، فرایند را به جلسات پنجاه دقیقه‌ای تبدیل کنند.

پی‌نوشت

- مراحل ارزشیابی مستمر عبارت‌اند از:
 - ارزشیابی مقدماتی قبل از آموزش، که درباره آنچه دانش‌آموزان می‌دانند انجام می‌گیرد و در پوشه کار ثبت می‌شود.
 - ارزشیابی حین اجرا که مشاهدات روند یادگیری دانش‌آموزان و بررسی گزارش کار گروه است.

در حاشیه اجرا
 گروه ریاضی در حین اجرا در آن مدرسه، تصمیم گرفتند طرح پیاده‌سازی شده را با هدف شناخت با محور ساختن گرابی منطقه، به‌صورت آزمایشی و بدون هیچ امکاناتی، پیاده‌سازی کنند. آقای صحاف زاده در یک کلاس کوچک و به‌طور کاملاً دوستانه با بچه‌ها که ابتدا کاملاً استرس داشتند، وارد گفت‌وگو دوستانه‌ای از جنس ریاضی شد! بچه‌ها کم‌کم گرم می‌شدند. در نهایت یکی از

فعالیت‌های مهم و پرنکته کتاب درسی را، با ابتکار و راه‌حل اکتشافی خودشان، که متفاوت از کتاب بود، حل کردند. شوق زیاد موجود در نگاه بچه‌ها برای این کشف ریاضی، وصف‌ناپذیر بود. موقع خروج از کلاس، این سه نفر، دانش‌آموزان قبلی نبودند! احساس غرور و علاقه کاملاً در چشمانشان پیدا بود.

شما بگویید!

چطور می‌توانید از فضاهای مدرسه خود برای آموزش عملی‌تر پودمان‌های کار و فناوری استفاده کنید؟

